

נפש החיים | שער ד

פרקה ולפי ערך גודל אוצר היראה אשר הכין לו האדם. כן ע"ז הערך יוכל ליכנס ולהשתמר ולהתקיים בתוכו תבואות התורה כפי אשר יחזיק אוצרו. כי האב המחלק תבואה לבניו. הוא מחלק ונותן לכל א' מדת התבואה כפי אשר יחזיק אוצרו של הבן אשר הכין ע"ז מקודם. שאף אם ירצה האב וידו פתוחה ליתן לו הרבה. אמנם כיון שהבן אינו יכול לקבל יותר מחמת שאין אוצרו גדול כ"כ שיוכל להחזיק יותר. גם האב א"א לו ליתן לו עתה יותר. ואם לא הכין לו הבן אף אוצר קטן. גם האב לא יתן לו כלל כיון שאין לו מקום משומר שתתקיים אצלו. כן הוא ית"ש ידו פתוחה כביכול להשפיע תמיד לכל איש מעם סגולתו רב חכמה ובינה יתירה. ושתתקיים אצלם ויקשרם על לוח לבם. להשתעשע אתם בבואם לעולם המנוחה ותלמודם בידם. אמנם הדבר תלוי לפי אוצר היראה שתקדם אל האדם. שאם הכין לו האדם אוצר גדול של יראת ה' טהורה. כן ה' יתן לו חכמה ותבונה ברוב שפע כפי שתחזיק אוצרו. הכל לפי גודל אוצרו. ואם לא הכין האדם אף אוצר קטן שאין בו יראתו יתב' כלל ח"ו. גם הוא ית' לא ישפיע לו שום חכמה כלל. אחר שלא תתקיים אצלו. כי תורתו נמאסת ח"ו כמשרז"ל. וע"ז אמר הכתוב (תהלים קי"א) ראשית חכמה יראת ה'. וכמבואר בהקדמת הזוהר ז' ב' ר"ח פתח ראשית חכמה יראת ה' כו' האי קרא הכי מבעי לי' סוף חכמה כו'. אלא איהי ראשית לאעלא לגו דרגא דחכמתא עלאה כו'. תרעא קדמאה לחכמה עלאה יראת ה' איהי כו' ע"ש.

הרי מבואר. הגם שהיראה היא מצוה א' ואמרו בירושלמי ריש פאה שכל המצו' אינן שוות לדבר א' מן התורה אמנם מצות קניית היראה ממנו ית' רבה היא מאד. מצד שהיא מוכרחת לעיקר הקיום ושימור

התוה"ק ובלתה גם נמאסת ח"ו בעיני הבריות. לכן צריכה שתקדם אצל האדם קודם עסק התורה:

פרקו לזאת האמת שזו היא הדרך האמתית אשר בזה בחר הוא ית"ש. שבכל עת שיכון האדם עצמו ללמוד. ראוי לו להתיישב קודם שיתחיל. עכ"פ זמן מועט ביראת ה' טהורה בטהרת הלב. להתודות על חטאתו מעוקמא דלבא. כדי שתהא תורתו קדושה וטהורה. ויכוין להתדבק בלימודו בו בתורה בו בהקב"ה. היינו להתדבק בכל כחותיו לדבר ה' זו הלכה. ובזה הוא דבוק בו ית' ממש כביכול. כי הוא ית' ורצונו חד כמ"ש בזוהר. וכל דין והלכה מתורה הקדושה. הוא רצונו ית' שכן גזרה רצונו שיהא כך הדין כשר או פסול טמא וטהור אסור ומותר חייב וזכאי. וגם אם הוא עסוק בדברי אגדה שאין בהם נפקותא לשום דין ג"כ הוא דבוק בדבורו של הקדוש ברוך הוא. כי התורה כולה בכלליה ופרטיה ודקדוקיה. ואפי' מה שהתלמיד קטן שואל מרבו הכל יצא מפיו ית' למשה בסיני. כמ"ש רז"ל סוף פ"ב דמגילה. ובפ"ק דברכות ה' א' ובקהל' רבה ס"א פ"א ושם בסי' ה' פ"ו ובירושלמי פ"ב דפאה ובויקרא רבה פכ"ב ע"ש. ובשמות רבה פמ"ג כתב לך את הדברים האלה בשעה שנגלה הקדוש ברוך הוא בסיני ליתן תורה לישראל אמר למשה על הסדר. מקרא ומשנה הלכות ואגדות שנא' וידבר אלהים את כל הדברים האלה. אפילו מה שהתלמיד שואל לרב ע"כ. ולא עוד אלא כי גם באותו העת שהאדם עוסק בתורה למטה. כל תיבה שמוציא מפיו הן הן הדברים יוצאים כביכול גם מפיו ית' באותו העת ממש. כדאשכחן בפ"ק דגיטין גבי פלגש בגבע' ותזנה עליו פלגשו ר' אביתר אמר זבוב מצא לה ר"א נימא כו'. ואשכחי ר"א לאל' א"ל מאי קעביד קב"ה א"ל עסיק בפלגש בגבעה ומאי קאמר אביתר בני כך הוא אומר יונתן בני כך הוא אומר. והיינו מפני שר"א ור"י עסקו

בידו. ולכן סמך אצלו הברייתא תני דבי ר"י מערב אדם קב חומטין בכור של תבואה ואינו חושש. והוא דין מדיני גזל ואונאה אשר מקומו בס' נזיקין ומאי שייטי' הכא. אמנם הורונו בזה. שכמו במו"מ הגם שנראה כגזל ואונאה. אמנם כיון שהקב עפר הוא השימור והקיום של כל הכור תבואה אינו חושש משום גזל. כן רשאי האדם להפסיק ולבטל זמן מועט מהלימוד. להתבונן מעט ביראת ה'. ואינו חושש בזה. משום ביטול תורה כיון שהוא הגורם שתתקיים אצלו חכמה התורה:

ביניהם בענין פלגש בגבע' אז באותו עת. גם הוא ית' שנה דבריהם ממש. והוא ית'ש ודבורו חד. וכמפורש בתוה"ק במשנה תורה לאהבה את ה' אלהיך כו' ופירשוהו רז"ל בנדרים (ס"ב א') דקאי על עסק התורה ע"ש וסיפ' דקרא ולדבקה בו. ולכן אמר דוד המע"ה טוב לי תורת פיך כו'. אמר כי לבי שמח בעמלי בתורה הקדושה ברוב עוז בהעלותי על לבי שהיא תורת פיך שכל תיבה ממש מהתורה שאני עוסק בה כעת הכל יצא וגם עתה היא יוצאת מפוך יתב'. ולכן כל התורה קדושתה שוה בלי שום חילוק ושינוי כלל ח"ו. כי הכל דבר פיו ית'ש ממש. ואם חסר בס"ת אות א' מפסוק אלוף תמנע היא נפסלת. כמו אם היה נחסר אות א' מעשרת הדברות. או מפסוק שמע ישראל. וכמ"ש גם הרמב"ם ז"ל והוא מתד"א סא"ז פ"ג:

פ"ק ז ולזאת ראוי להאדם להכין עצמו כל עת קודם שיתחיל ללמוד. להתחשב מעט עם קונו ית'ש בטהרת הלב ביראת ה'. ולהטהר מעונותיו בהרהורי תשובה. כדי שיוכל להתקשר ולהתדבק בעת עסקו בתוה"ק בדבורו ורצונו ית'ש. וגם יקבל ע"ע לעשות ולקיים ככל הכתוב בתורה שבכתב ובע"פ ואשר יראה ויבין דרכו והנהגתו מתוה"ק. וכן כשרוצה לעיין בדבר הלכה. ראוי להתפלל שיזכהו ית' לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא. לכוין לאמיתה של תורה:

וכן באמצע הלימוד. הרשות נתונה להאדם להפסיק זמן מועט. טרם יכבה מלבו יראתו ית'ש שקיבל עליו קודם התחלת הלימוד. להתבונן מחדש עוד מעט ביראת ה'. כשרז"ל עוד (שבת ל"א) משל לאדם שאמר לשלוחו העלה לי כור של חטים לעליה כו' א"ל עירבת לי בהן קב חומטין א"ל לא. א"ל מוטב שלא העלית. וקאי על אמצע העסק בתבואות חכמת התורה שראוי ג"כ לערב בתוכו יראתו ית'. כדי שתתקיים תלמודו

